

eas in se videt, prout videt in se res omnes possibiles. Hinc scientia media definitur cognitio divina rerum sub conditione futurarum independens ab omni Dei decreto (1); revocatur autem hæc scientia ad scientiam simplicis intelligentiæ velut species ejusdem.

Quum nunc, ut superius vidimus, omnes fere theologo catholici conveniant in admittenda in Deo scientia futurorum conditionatorum, tota questio arctatur ad medium, quo Deus hæc futura conditionata cognoscit; si enim videt in se seu essentia sua, ut cognoscit res possibiles in omni ipsarum hypothesi antecedenter ad omne ipsius decretum, jam necessario fuit dari ejusmodi scientiam mediam; quod si Deus ea non videat nisi in positivo suo decreto ac dependenter ab ipso, non datur scientia media.

Thomistæ contendunt Deum videre futura conditionata in decreto suo subjective absoluto, et conditionato ex parte objecti (2). Quod ut intelligatur, notandum est duplici ratione aliquid decretum posse dici conditionatum: uno modo ex parte subjecti, ut si quis diceret: Vellem dare Petro centum nummos, si venderem domum meam; ast cum decreverim eam non vendere, ideo nolo dare Petro centum nummos. Alio modo potest aliquid decretum esse conditionatum ex parte objecti, ut si quis diceret: Vellem dare Petro centum aureos, si die crastina Petrus ad me veniret. Jam vero dari in Deo decreta objective conditionata, certum est apud theologos omnes. Tale est decretum sive voluntas salvandi omnes homines, si recte utantur mediis sibi a Deo dandis; non delendi Sodomam, si in ipsa reperti fuerint triginta viri justi; exhibendi Christo plusquam duodecim legiones angelorum, si Christus eum rogasset, etc. Hinc questio solum est circa decreta subjective conditionata. Thomistæ acriter pro ipsis pugnant, contententes scientiam conditionatorum ab illis tanquam a causa futura existentie actuum liberorum, circa quam hæc scientia occupatur, pendere. Sed non minus nervose ceteri theologo ista decreta subjective conditionata rejiciunt, quod videantur humana libertati contraria, imo et illusoria, cum in thomistarum hypothesi etiam conditio objectiva pendeat ab ipsius Dei decreto physice prædeterminante, ut patet ex allato exemplo: vellem dare Petro centum aureos, si Petrus veniret ad me crastina die; cum autem venire ad me non possit absque curru meo, quem decrevi ei non dare (quo sensu decretum subjective absolutum concipitur), ideo decerno non dare Petro centum aureos. Reducitur proinde conditio ad hæc verba: nolo dare Petro absolute centum aureos.

(1) Sic loc. cit. q. 6, dub. iii, § 2, n. 8, Card. Gotti definit scientiam mediam: « Scientiam, qua Deus ante omne suæ voluntatis decretum certo novit, quid voluntas factura esset, si decerneret eam ponere in talibus circumstantiis, vel tali rerum ordine et sub tali auxilio. »

(2) Cfr. Gotti, loc. cit. lib. vi, dub. ii, § 1 et seqq.

Nostrum non est hæc item dirimere, imo nec eam attingere constituimus, cum artes nostra alias habeat majoris momenti questiones, quibus serio animam adiciat, nec divisos nunc temporis præsertim theologos esse expediat, sed potius invicem consentientes, quo validius tot christiana seu catholica fidei hostibus resistent; licet enim salva pace et charitate unaquaque schola propria placita tueri possit, attamen experientia compertum est ex diversitate sententiarum, ut plurimum, animorum etiam sinceram mutuam benevolentiam non parum, etiam nobis invitis, tepescere. Optandum utique esset, ut vel extrema ipsa lineamenta antiquæ illius disceptationis, quæ tantopere jam insonuit, penitus delerentur. Ecclesiæ nihil decernere statuit, utraque sententia salva fide teneri potest. Itaque cum ad aptius tuenda fidei dogmata utraque sententia excogitata sit, quilibet, ut superius jam a nobis animadvertimus, est, adoptet illam, quæ magis conducere videtur ad fidem sartam tectamque tuendam, tum adversus protestantes, tum adversus jansenianos, quos nunc constat ex factis non fuisse, nec esse nisi deistas larvatos (1), ac lupos sub ovina pelle latentes.

Qui pugnant contra scientiam mediam, affirmant eam esse novam, nec notam fuisse nisi ad summum arianis et semipelagianis, insuper repugnare sanæ rationi (2).

Qui vero eam propugnant, ita disserunt: dato semel, prout thomistæ omnes in præsens dant, Deo inesse scientiam infallibilem futurorum conditionatorum, questio reducitur tota ad medium, in quo Deus ea cognoscit, dependenter scilicet vel independenter a decretis subjective absolutis et objective conditionatis. Hinc excutiendum restat, utrum istud talium decretorum inventum recens an antiquum sit; utrum in Sacris Litteris et in sanctis patribus occurrat vestigium horum decretorum nec ne. Si in Sacris Litteris vel in sanctis patribus inveniantur ejusmodi decreta, et ita constituta, ut sine illis Deo nullum aliud suppetat medium, quo futura conditionata cognoscatur, fatentur scientiam mediam novam esse; si vero nulla horum decretorum mentio sive in Scripturis sive in tota antiquitate occurrat, et quidem ut unici medii, quod Deo insit ad futura libera conditionata cognoscenda, tunc et contra patroni scientiæ mediæ novitatis notam iurunt ad stipulatoribus decretorum.

Jam vero, pergunt, primus qui perhibetur auctor seu inventor ejusmodi decretorum est Didacus Alvarez, qui sic componere nisus est scientiam divinam certam et infallibilem futurorum conditionato-

(1) Cfr. *Réalité du Projet de Bourg-Fontaine, et Continuatione della realtà del progetto di Borgo-Fantana*; op. dell' abate Gusta, nec non opusculum commendatum a Pio vi in opere super Nunciaturas, cap. viii; *La lega della teologia moderna colla filosofia a danno della chiesa di G. C.* a P. Rocca Bonola Societatis Jesu editum anno 1789, ac saepe postea recusum.

(2) Cfr. Card. Gotti, tom. iii, in p. i q. 6, a dub. i ad viii.

rum cum generali thomistica doctrina de scientia visionis dependente a decretis Dei tanquam rerum omnium effetrice, non exclusis liberis hominum actionibus sive naturalibus sive supernaturalibus. Et re ipsa, inquit, ab eo tempore tam communis esse cepit inter thomistas doctrina de scientia certa et infallibili futurorum conditionatorum, quam ante ipsi vel penitus respuebant vel non nisi ut conjecturalem admitterent (1). Cum vero doctrina de scientia certa et infallibili futurorum conditionatorum, ipsis thomistis nunc fatentibus, fundetur in Scriptura et patribus, in qua sola absque decretis scientia media ex dietis consistit, patet, aiant, scientiam mediam antiquam esse, prout antiqua est doctrina Scripturarum et patrum; ac proinde non nisi ad labem et aspergendam tribuitur vel arianis vel semipelagianis, a qua omnino eam purgant augustiniani, contententes S. Augustinum eam docuisse, saltem pro statu innocentie hominis et angelorum (2).

Demum non repugnare rationi scientiam mediam, ex eo evincere satagunt, quod nihil magis consonet sanæ rationi quam dicere, Deum, quin tot ac pene infinita decreta inducantur, quibus indigeret ad ejusmodi futura cognoscenda, posse per se et in se ipsis illa cognoscere; quod nihil magis extollat vim divine ejusmodi scientiæ, dum e contra nil mirum sit a Deo futura cognosci in eo, quod ipse decrevit facere. Quis præterea potest certo statuere decreta unicuique medium esse, quo Deus futura videat? Sic illi.

(1) Cfr. Theodorus Eleutherius seu Livinus de Meyer, *Historia congreg. de auxiliis*, lib. v, cap. 44, nec non ipse Didacus Alvarez Ord. Præd. in *Responsionum* lib. i, cap. iv, n. 9, ubi profertur se hæc decreta propugnasse Romæ in collegio sancti Thomæ super Minervam ad anno 1596 ad annum 1607, cum Regentis funderetur officio.

(2) Cfr. Georg. Marie Albertini Ord. Præd. *Acroasis de Deo*, Venet. 1809, ac præsertim Acroasis xiii, inscripta: *Molinistarum scientia media a calumniis vindicata*, ubi ostendit sententiam istam apud patres ecclesiæ patres pervagatam esse; tum allata Molinæ scientiæ mediæ definitione, ex lib. *Concord.* quest. xiv, art. 44, disp. 52, p. 227, edit. Antwerp. 1595, qua nempe dicitur illa, « qua ex altissima et inscrutabili comprehensione cujusque liberi arbitrii in sua essentia intuitus est (Deus) quid pro sua innata libertate, si in hoc vel illo vel etiam infinitis rerum ordinibus collocaretur, acturum esset, cum tamen posset, si vellet, facere re ipsa oppositum, » eam confert cum sententia s. Bonaventuræ, qui in Lib. I. *Sentent.* dist. 4, art. 2, q. 2, iisdem pene verbis eam docuit; scribit enim: « Talis est aspectus divine præscientiæ; quia ab æterno cognovit, quid cogitare poteramus vel velle, simul cum hoc vidit, in quam partem nostra voluntas et operatio inclinaretur; et quia (divina præscientia) totum posse et velle et agere complectitur, ideo non potest falli. Et quia prædestinatio concludit præscientiam, hinc est quod concordat cum libero arbitrio, et non potest discordare. » Post hæc subdit citatus auctor: « Confer verba hæc cum Molinæ sententia, tum dicito mihi, in quo differant. » Cons. præterea ejusdem Albertini orationes datæ ad Bannezianos et Lemosianos (Bannez siquidem et de Lemos primi perhibent auctores systematis prædeterminationis physice, applicatæ præsertim ad efficaciam divine gratiæ et ho-

Ceterum neque in hoc quidquam per ecclesiam hactenus est definitum, ut cuique integrum maneat in suo sensu abundare, qui conformior Scripturæ videatur et patribus, quique melius conferat ad conciliandam hominis libertatem cum efficacia divine gratiæ.

CAPUT II. DE VOLUNTATE DEI.

Ut brevitati consulamus, multa ex iis prætermittimus, quæ scholastici, agentes de divina voluntate, in utramque partem agitare solent, quæque minus scitu necessaria sunt. Interea hic breviter subjicimus notiones, quæ conferre possint ad eorum, quæ pertractanda erunt, claritatem.

Voluntas definitur facultas appetendi bonum et aversandi malum intellectualiter cognitum. Voluntas in Deo realiter idem est ac divina essentia, a qua non nisi virtualiter distinguitur, ideoque una est, simplicissima, immutabilis ac perfectissima.

Objective tamen, seu ratione rei volitæ, ut aiant, et pro diversa ratione, qua in objectum tendit, divina voluntas virtualiter multiplex est, seu plures actus habet virtualiter distinctos.

Ac 1. quidem voluntas divina distinguitur in voluntatem beneplaciti et in voluntatem signi; prior est voluntas proprie dicta, inquit S. Thomas, p. 1, q. 49, art. 2, quæ nempe vere et proprie in Deo est. Posterior est signum voluntatis, et non nisi metaphoricè sive improprie voluntas dicitur. Signum autem, ut verum sit et non falsum, semper supponit veram voluntatem in eo, qui illam per signum manifestat; ex eodem ibid. Ea scilicet ratione dicitur voluntas ac testamentum dicitur ultima voluntas testatoris. Varia autem signa divine voluntatis numerantur, ex quibus quinque præcipua sunt, ad quæ cetera facile revocari possunt, et hoc versu comprehenduntur:

Præcipit aut prohibet, permittit, consulit, implet (1).

2. Rursum voluntas beneplaciti ex eodem Angelico Doctore, *De verit.* q. 33, art. 5, per antecedentem et consequentem distinguitur. *Antecedens*, ex S. Joan. Damasc. *De fide orthodoxa*, lib. II, cap. XXIX, est ea, quam habet Deus ex se ipso, seu *cujus ipse causa sit*, non expectata occasione vel causa ex parte creaturæ. Talis est voluntas salvandi reprobos. *Voluntas consequens* est ea, quam Deus non habet ex se minis libertatem). Ipsi viderint; interea nos, qui volumus omnino his disceptationibus extranei esse, remittimus auditores nostros ad auctores, qui vel pro utraque sententia pugnarunt, vel pro alterutra. Inter ceteros, qui pro utraque sententia scripserunt, cfr. Tournely, tract. *De Deo*, quæst. xviii, art. x, Boucat, *Theolog. Patrum, de Deo*, tractat. iii, diss. iii. Ex impugnatoribus sunt omnes Thomistæ, ex propugnatoribus omnes congruistæ; in illis proinde res videtur peculiare auctores indicare, ut pote notissimos.

(1) Id est: præceptum, prohibitio, permissio, consilium; operatio; prohibitio et permissio respectu mali; præceptum, consilium et operatio respectu boni, inquit S. Th. ib. art. 42.

solo, sed dat occasione seu causa ex parte creaturæ; ex nostra causa ortum habens, ut idem Sanctus loquitur, seu, ut ait S. Thomas, in lib. I *Sent.* dist. 46, q. 1, art. 1, voluntas consequens ea dicitur eo quod præsupponit præscientiam operum, non tanquam causam voluntatis, sed quasi rationem voliti. Talis est voluntas damnandi reprobos propter impenitentiam finalem. Idem S. Doctor, p. 1, q. 19, art. 6 ad 1, utitur exemplo iudicis ad hoc declarandum. Iudex enim antecederet vult omnem hominem vivere, sed consequenter vult homicidam suspendi. S. Joan. Chrysostomus, hom. 1. in Epist. Ad Ephes., has voluntates vocat primam et secundam (1).

3. Voluntatis divina dividitur in efficacem et inefficacem. Efficax ea est, qua Deus sic intendit aliquid efficere, ut fixum ei sit omnia superare impedimenta. Hæc propterea voluntas semper habet effectum suum. De hac voluntate dicitur (Rom. IX, 19): *Voluntati ejus quis resistit?* et (Esther. XIII, 9): *Non est qui possit tue resistere voluntati.* Inefficax est illa, qua Deus sic intendit aliquid, ut minime ei propositum sit superare quodlibet impedimentum. De hac dicitur (Matth. XXIII, 37): *Jerusalem... quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, et noluisti;* et alibi. Hinc actus efficacis voluntatis est impossibilis cum opposito illius, quod Deus intendit; actus vero voluntatis inefficacis est compossibilis cum opposito illius, quod intendit Deus.

(1) Sic enim S. Joan. Chrys. in eit. hom. I. in ep. Ad Ephes., verba illa enarrans: « Secundum beneplacitum voluntatis suæ, ait: Πανταχού γὰρ εὐδοκία τὸ θέλημα ἐστὶ τὸ προηγούμενον: ἔστι γὰρ καὶ ἄλλο θέλημα οὐνοῦ θέλημα πρῶτον, τὸ μὴ ἀπολέσθαι ἡμετέρας: θέλημα δευτέρου, τὸ γενομένου κακῶς ἀπολέσθαι. id est, « Ubique enim beneplacitum est voluntas antecedens. Nam est alia voluntas. Velut voluntas prima est, ne qui peccaverunt pereant. Voluntatis secunda, ut qui mali sunt facti, pereant. » Quem secutus Joan. Damasc. De fide orthodoxa, lib. II, cap. XXIX, scribit: tom. 1, pag. 198, edit. Lequien, Χρὴ δὲ εἰδέναι, ὡς ὁ Θεὸς προηγούμενος θέλει πάντα σωθῆναι, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ τυχεῖν. Οὐ γὰρ ἐπὶ τὸ κολῆσαι ἐπέλασεν ἡμᾶς... ὡς ἀγαθὸς ἡμαρτανότους δὲ θέλει κολῆσθαι ὡς δικαίους. Δέχεται οὖν, τὸ μὴ πρῶτον προηγούμενον θέλημα, καὶ εὐδοκία, ἐξ αὐτοῦ αὐτοῦ. Τὸ δὲ δεύτερον ἐπιμένον θέλημα, καὶ παραχώρησις, ἐξ ἡμετέρων ἐπιπέσας, id est, « Sciendum est, inquit, Deum præcipua et antecedente voluntate velle omnes salvari, et regni sui compotes fieri. Non enim, ut nos puniret, condidit, quia bonus est... peccantes porro puniri vult tanquam justus. Itaque prima illa voluntas antecedens dicitur et beneplacitum, quod ex ipso est. Secunda autem consequens voluntas, et permissio ex nostra causa ortum habens. » Observat autem doctus Lequien, in notis ad hunc locum S. Joan. Damasceni, ab ipsis ethnicis cognitam jam pridem fuisse duplicem hanc Dei voluntatem. Hierocles enim, apud Photium cod. 251, refert Platonem de legibus docuisse, Deum « voluntate quidem antecedente bonam convenientiam hominibus impertiri eaque conservare, ἔστι γὰρ ἡ μὲν τῶν ἀγαθῶν προηγούμενη ὁδοῖς, καὶ ἡ τῶν κατὰ προσηύτων τήρησις, ἵδιον ἔργον τῆς καθαυτῆς προνοίας; altera ἐξ υποθέσεως: τῆς τῶν προσηύτων ἀξίως, seu consequente admissorum scelerum poenas infligere, et bonos ad beatam vitam transferre. » Vid. Photii Bibliotheca, col. 1390, edit. A. Schottii, Rothomag. 1635.

4. Dei voluntas distinguitur in absolutam et conditionatam. Absoluta est illa quæ nullam involvit conditionem ex parte objecti, seu quæ a nulla conditione pendet. Talis est voluntas, qua Deus vult mandata sua ab hominibus servari. Conditionata est illa, quæ aliquam includit conditionem ex parte objecti, seu est illa, quæ ab aliqua conditione pendet. Talis est voluntas, qua Deus vult israelitas defendere ab hostibus, si mandata ejus observarent, nec deos alienos colerent. Notandum autem sedulo est voluntatem absolutam non converti cum efficaci. Omnis enim voluntas efficacis est absoluta; at non omnis voluntas absoluta est efficacis, ut patet ex adducto exemplo voluntatis, qua Deus vult mandata sua ab hominibus servari. Sæpe tamen, quod observandum est, voluntas absoluta cum efficaci confunditur.

Hæ sunt præcipuæ divinæ voluntatis divisiones, circa quas nulla fere controversia est inter theologos. Tantum res est cum jansenistis, qui contendunt voluntatem beneplaciti semper impleri; ex quo concludunt Deum non habere veram et proprie dictam voluntatem salvandi omnes homines; sed solummodo signi et metaphoricam; ex eodem pariter principio inferunt, non nisi voluntate metaphoricam Deum velle mandatorum suorum observantiam. Contendunt præterea voluntatem distingui in antecedentem et consequentem quoad hominum salutem, ratione habita ad peccatum originale prævisum vel non prævisum; ac docent Deum voluntate antecedente voluisse omnium hominum salutem ante prævisionem peccati originalis; sed hoc supposito et prævisio Deum jam nolle salutem omnium hominum, sed electorum tantum, ac reproborum non velle salutem nisi improprie ac metaphoricæ, atque ex eadem voluntate metaphoricæ et improprie dictæ Christum pro iis mortuum esse ac sanguinem fudisse. Adversus quam execrabilem doctrinam sequentes statuimus propositiones.

PROPOSITIO I. — Deus, supposito etiam peccato originali, voluntate beneplaciti seriatim et antecedente vult alios salvos fieri quam prædestinatos, et Christus non pro solis prædestinatis mortuus est, ac sanguinis sui pretium Deo Patri obtulit, sed etiam pro aliis, saltem fidelibus.

Hæc propositio de fide est quoad utramque partem, ut ex dicendis patebit. Duas vero istas propositionis partes conjunximus ob maximam inter se relationem ac connexionem. Christus enim ex eodem affectu et voluntate applicationis meritorum suorum passus et mortuus est pro hominibus, quo Deus vult ipsorum salutem, teste ipso Christo (Joan. VI, 38) de se ipso dicente: *Descendi de caelo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus, qui misit me;* et (Joan. VIII, 29): *Ego quæ placita sunt ei, facio semper.* Eadem igitur certitudine constat Deum velle hominum salutem, qua certum est Christum pro iis mortuum esse; atque certum est certitudine fidei Christum non pro solis prædestinatis mortuum esse, sed etiam

pro aliis, saltem fidelibus; certum igitur est certitudine fidei Deum velle salutem non prædestinatorum tantum, sed etiam aliorum, saltem fidelium. Minor patet ex damnatione prop. V. Jansenii, quæ ita se habet: *Semipelagianum est dicere Christum pro omnibus omnino hominibus mortuum esse, aut sanguinem fudisse; Falsam, temerariam, scandalosam, et intellectam eo sensu, ut Christus pro salute dumtaxat prædestinatorum mortuus sit, impiam, blasphemam, contumeliosam, divinæ pietati derogantem et hæreticam declaramus, et uti talem damnamus (1).* Ex qua censuræ colligimus; Hæc propositio: *Christus pro salute dumtaxat prædestinatorum mortuus est*, est hæretica; ergo contradictoria. *Christus mortuus non est pro salute dumtaxat prædestinatorum*, catholica ac de fide est. Seu, quod idem est, *Christum mortuum esse pro salute aliquorum non prædestinatorum, ac proinde Deum habere sinceram voluntatem salvandi aliquos non prædestinatos de fide est.*

Christum autem pro non prædestinatis saltem fidelibus mortuum esse, constat 1. ex symbolo Constantinopolitano, in quo dicitur: *Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de caelis... crucifixus etiam pro nobis;* tum ex symbolo Athanasiano, in quo de Christo pariter dicitur: *Qui passus est pro salute nostra;* unde sic ratiocinamur: De fide sunt omnes articuli in utroque symbolo contenti; ergo de fide est Filium Dei de caelo descendisse et crucifixum fuisse pro salute illorum omnium, pro quibus hæc vocabula nostram et nobis supponunt, ut per se patet; jam vero hæc vocabula supponunt pro omnibus saltem fidelibus, licet non prædestinatis, cum omnes fideles indiscriminatim teneantur eos articulos de fide credere: *Hæc est enim fides catholica, quam nisi quisque fideliter firmiterque crediderit, salvus esse non poterit,* ut concludit symbolum Athanasianum; ergo de fide est Christum non pro solis prædestinatis mortuum esse, sed etiam pro aliis saltem fidelibus, ac Deum proinde voluntate sincera et beneplaciti velle alios salvos fieri quam prædestinatos, saltem fideles.

Ex iisdem fontibus patet de fide esse Deum velle reproborum saltem fidelium salutem, etiam supposito peccato originali; fideles enim illa, quæ modo protulimus, credere tenentur supposito originali peccato. Demum de fide esse hanc voluntatem Dei non esse signi tantum ac metaphoricam, sed beneplaciti, seu esse voluntatem sinceram ac proprie dictam, constat 1. ex verbis citatis utriusque symboli, quibus dicitur Christus descendisse de caelo propter nostram salutem, passus pro salute nostra, crucifixus pro nobis, quæ profecto non denotant signum voluntatis, sed finem ipsum a Christo intentum; 2. ex verbis Christi, qui expresse hanc divinam Patris sui voluntatem nobis manifestavit (Joan. VI, 38 ad 40): *Descendi de caelo, non ut faciam voluntatem meam, sed*

(1) Hæc censura est Innocentii X et Alexandri VII ab universa Ecclesia recepta, et quidem damnata est hæc propositio in sensu Jansenii.

voluntatem ejus, qui misit me. Hæc est autem voluntas ejus, qui misit me, Patris, ut omne, quod dedit mihi, non perdam ex eo... Hæc est autem voluntas Patris mei, qui misit me, ut omnis, qui videt filium, et credit in eum, habeat vitam æternam.

Quibus sic expositis, operosum non est utramque propositionis partem tum ex Scriptura tum ex traditione ostendere. Ac 1. quidem quoad primam partem, Christus (Joan. VI), ut patet ex verbis quæ modo attulimus, declaravit Patris voluntatem esse, ut omne quod ipsi dederat, non periret, sed resuscitaretur seu salvaretur; atque inter ceteros, quos Pater Filio dederat, dedit etiam reprobum, nempe Judam, ut constat ex verbis Christi (Joan. XVII, 12) sic Patrem alloquentis: *Quos dedisti mihi, custodivi; et nemo ex eis perivit nisi filius perditionis.* Ergo (1) voluntas Dei est, ut non solum salventur prædestinati, sed etiam reprobi, præsertim fideles, cujusmodi Judas fuit. Hoc ipsum aliis Scripturæ testimoniis confirmatur, atque præcipue illis apertissimis Christi verbis (Joan. III, 16) dicentis: *Sic Deus dilexit mundum; ut Filium suum unigenitum daret, ut omnis, qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam;* atque mundi nomine non veniunt soli prædestinati, sed Christo ipso interprete veniunt omnes, qui credunt in eum, qui profecto non omnes prædestinati sunt; ergo Deus sincero dilectionis affectu alios quam prædestinatos, saltem fideles, vult salvos fieri.

2. Ex patribus unius urgeo Augustini auctoritatem, quo patrono janseniani per summam impudentiam gloriantur. Igitur S. Doctor, *Tract. in Joan. CVI*, num. 2, verba Christi exponens in medium nuper allata: *Quos dedisti mihi custodivi, et nemo ex eis perivit nisi filius perditionis; ut Scriptura impleatur, ait: Judam significans, qui tradidit eum; ex isto quippe duodenario numero Apostolorum solus perivit.* Ergo juxta S. Augustinum Judas erat ex numero eorum, quos Pater Filio dederat, ex numero scilicet eorum, quos Pater Filio dederat ut ipsos salvaret, resuscitaret, non perderet. Ex sancto Augustino propterea certum est Deum vere salutem velle reproborum saltem fidelium (2).

Quoad secundam partem, seu Christum mortuum esse pro reprobis saltem fidelibus, id evincunt 1. Christi verba (Joan. XVII, 20), quibus ait: *Non pro eis (apostolis) rogo tantum, sed et pro eis, qui credituri sunt per verbum eorum in me.* Pro iis igitur mortuus est Christus ex sincera voluntate applicationis meri-

(1) Vim hujus argumenti senserunt jansenistæ, qui propterea nullum non moverunt lapidem ad eam elevandam. Inter cetera in versione Montensi particulam nisi verterunt in particulam adversativam sed; « J'ai conservé ceux que vous m'avez donnés; et nul d'eux ne s'est perdu, mais celui-là seulement qui était enfant de perdition; » perinde ac si sensus esset: *Nemo ex iis quos dedisti mihi, perivit, sed tantum filius perditionis, qui ex illis non erat.* Sed perperam ita interpretantur.

(2) Plura alia testimonia quisque reperire poterit tum apud Petavium, *De Deo*, lib. x, cap. 4 et 5, tum apud Tournely, *tract. De Deo*, q. 19, art. 10, con. cl. 2.

torum suorum, pro quibus oravit, ipsis jansenistis fatentibus; atqui Christus oravit pro omnibus fidelibus, qui omnes certe prædestinati non sunt; ergo... Rursum Apostolus (Rom. VIII, 31 et seqq.): *Si Deus pro nobis, inquit, quis contra nos? Qui etiam proprio Filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum, quomodo non etiam cum illo omnia nobis donavit? Ibi Apostolus de omnibus saltem fidelibus loquitur; ergo... Sed absque omni ambage id ipsum constat ex his, quæ scribit idem Paulus (Rom. XIV, 15), dicens: Noli cibo tuo illum perdere, pro quo Christus mortuus est; et (I. Cor. VIII, 11): Peribit infirmus in tua scientia frater, propter quem Christus mortuus est? Unde sic argumentamur: Fidelis ille, qui ex propria infirmitate scandalum passus ob aliorum vel imprudentiam vel malitiam perditur et perit, profecto non est prædestinatus; atqui teste Apostolo et pro isto, sicut et pro aliis, qui reipsa salvantur, Christus mortuus est; ergo.*

2. S. Augustinus inter alia innumera, quæ pro re nostra scribit, *Enarr. in Psalm. XCVI num. 17*, sic universum populum pro concione alloquitur: *Filius Dei pro nobis mortuus est; securus esto accepturum te vitam ipsius, qui pignus habes mortem ipsius. Cetera ejusdem dicta non minus luculenta recolantur apud Tournely, loc. cit.*

3. Utraque demum conclusionis pars confirmatur ex Conc. Trid. sess. VI, cap. 6 et 7, docente omnes, qui baptizantur, teneri sperare sibi Deum per Christum propitium fore, et consecuturos vitam æternam, quæ est causa finalis justificationis per eundem Jesum Christum, qui est causa meritoria vitæ æternæ, credentes vera esse, quæ divinitus revelata et promissa sunt; atqui spes ista haberi non posset, si de fide omnes credere non tenerentur Deum velle omnium, saltem credentium, salutem, et pro ipsis Christum mortuum esse ac sanguinem fudisse ad merendum pro hisdem gratias necessarias ad salutem, cum spei fundamentum fides sit; ergo ex Concilio Trid. certa fide ab omnibus tenendum est Deum sincerâ voluntate, præter salutem prædestinatorum, velle aliorum etiam saltem fidelium salutem, et ex eadem intentione Christum pro hisdem mortuum esse et sanguinem suum fudisse (1).

DIFFICULTATES.

Ne eandem repetere crambem debeamus, illas præ-

(1) Præstat et alia ejusdem Concilii verba in medium asserre ex eadem sess. VI, cap. 15, ubi inter cetera hæc habet: *« Nemo sibi certi aliquid absoluta certitudine polliceatur; tamen in Dei auxilio firmissimam spem collocare et reponere omnes debent. Deus enim, nisi ipsi illius gratiæ deluerim, sicut cepit opus bonum, ita perficiet, operans velle et perficere. »* Ex quibus patet fidelibus omnibus gratiam præsto esse ac proinde pro his omnibus Christum mortuum esse, inde enim inferri spem, quam omnes firmissimam in Deo collocare debent. Jam vero nemo spem ejusmodi habere posset nisi certus esset ex parte Dei et mortis Christi pro unoquoque fidei, sibi gratiam conferri. Cons. Suarez, *De Deo*, lib. III, cap. 8, et lib. V, cap. 2.

termitimus difficultates, quæ immediate afficiunt ipsam Dei voluntatem circa salutem reproborum saltem fidelium et Christi mortem in eundem finem; eas propterea solum urgemus, quæ afferri solent adversus qualificationem, ut schola loquitur, certitudinis assertæ propositionis. Itaque.

I. Obj. Ex censura quintæ propositionis Jansenii inferri non potest, de fide esse Christum pro aliis quam pro prædestinatis mortuum esse, Deumque vera et proprie dicta voluntate velle aliorum etiam non prædestinatorum saltem fidelium salutem, si censura præcise cadat in verbum *duntaxat*, quasi nempe Christus nullam temporalem saltem gratiam reprobis obtinuerit; atqui; ergo.

Resp. *Neg. min.* Quia propositio damnata fuit in sensu Jansenii; jam vero sensus Jansenii in hac propositione fuit, Christum pro salute tantum electorum mortuum fuisse, non autem Christum non obtinuisse pro reprobis aliquas gratias temporales, quæ Jansenius id aperte professus fuerit. En ipsius verba: *Pro his (reprobis), inquit, in tantum mortuus est (Christus)... in quantum temporalibus quibusdam divinæ gratiæ effectibus exornandi sunt (De gratia Christi, lib. III, cap. XXI, tom. III, p. 164); et paulo infra: Eatenus igitur et non aliter pro illis Christus mortuus est... ut videlicet illos temporales effectus propitiationis, hoc est, mortis et sanguinis, et orationis consequantur; ergo.*

Inst. Non desunt catholici theologo, qui, salva fide, hanc eandem thesiam propugnauerint; ergo.

Resp. *Dist. antec.* Non desunt theologo catholici, iique perpauci, qui thesiam istam propugnauerint autem censuram propositionis jansenianæ, *Tr. post eandem censuram*, quique eandem propugnauerint in sensu Jansenii, *Subdist.* Qui catholici fuerint nomine tenus, *C. reipsa catholici N.* Nam post censuram non nisi jansenistæ, qui catholici non sunt, nisi quatenus catholicos se vocare pergunt, sed reipsa sunt lupi ovina pelle contexti, hanc doctrinam propugnaverunt atque propugnant (1).

II. Obj. Nullum saltem argumentum est, quod ex Concilio Trid. desumitur. Ad hoc enim, ut quis teneatur sperare salutem et media ad ipsam obtinendam necessaria, sufficit nescire se positive exclusum esse e salvandorum numero, seu sufficit probabilitas, quam quisque habere potest, quod contineatur in numero electorum; ergo.

Resp. *N. A.* Nam nemo firmiter sperare potest, multo minus tenetur, æternam vitam, nisi certus sit certitudine fidei Deum, quantum ex se est, velle, et quidem voluntate affective efficaci, sic sperantem

(1) Ex antiquioribus recensentur Gregorius Ariminensis et Estius qui vir certe doctus est, sed suspectus hæc in parte, utpote Baji discipulus, qui tamen, ut observat Tournely, postea sententias suas nimis duras temperat et emollit, ut ad communem theologorum sententiam accedere videatur. Inter eos, qui post damnatas Jansenii propositiones eandem doctrinam tenuerunt, eminent auctores theologiae *Lugdunensis* nuncupatæ.

salvare, quia alioquin spes ipsa destrueretur, utpote carens solido fundamento seu motivo, quod constituitur ex Dei fidelitate in promissis suis adimplendis. Et sane quomodo possum sperare salutem vel media salutis ex Christi meritis, quomodo possum hæc ipsa media in oratione petere, si dubius hæream, an Christus pro me passus ac mortuus sit (1)? Patet autem nos hic loqui non de spe genericè sumpta seu humana, quæ consistere potest cum incertitudine, sive ex parte hominum, in quibus fiducia collocatur, sive ex parte eventuum, quorum plerumque exitus incertus est, sed de spe specificè sumpta seu theologica, quæ debet esse tanquam anchora firma, ut loquitur Apostolus, scilicet ex parte Dei et tota incertitudo pendere debet unice ex parte nostra.

PROPOSITIO II. — *Vera, pia, catholica ac fidei proxima est sententia, Deum, supposito etiam peccato originali, velle vere et sincere omnes et singulos homines, saltem adultos, salvos fieri, et Christum ex eadem sincera voluntate applicationis meritorum suorum pro hisdem mortuum esse, et sanguinem fudisse.*

Illam enim sententiam vera, pia, catholica ac fidei proxima censenda est, quæ in Scriptura, traditione, et theologorum consensu fundatur; atqui talis est sententia nostra quoad utramque suam partem; ergo.

Id I. quoad primam partem, eruitur ex innumeris prope Scripturarum testimoniis, quæ in medium adduci possent ex utroque fœdere, ex gr. Ezéch. XXXIII, 11: *Vivo ego, dicit Dominus, nolo mortem impij, sed ut convertatur a via sua et vivat; Is. V, 4: Quid est quod debui ultra facere vineæ meæ, et non feci ei? Matth. XVIII, 11: Venit Filius hominis salvare, quod perierat; aliaque ejusmodi; quæ certe, si illusoria non sunt, veram ex parte Dei voluntatem salvandi omnes supponunt. Unum urgemus Apostoli testimonium ex I Timoth. II, 1 et seqq., quod ita se habet: *Obsecro igitur primum omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus... hoc enim bonum est, et acceptum coram Salvatore nostro Deo, qui omnes homines vult salvos fieri, et ad agnitionem veritatis venire. Unus enim Deus, unus et mediator Dei et hominum, homo Christus Jesus, qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus. Atqui cum hic Apostolus dicit Deum velle, ut omnes homines salvi fiant, intelligit omnes et singulos, nemine excepto; ergo.**

Et enim a) si accurate loquitur Apostolus, sique recte probat, in dubium revocari nequit ipsum tam late ac universim in v. 4 omnes homines sumere, quam in v. 1 pro omnibus hominibus late et universim sum-

(1) Hic sedulo distingui debet spes a desperatione. Incertitudo utrum ipse inclusus sim in salvandorum numero an ab eodem sim exclusus, sufficit tantum ad hoc, ut non desperem, ast non sufficit, ut sperem, quia ad eliciendum firmissimæ spei actum requiritur præterea positivum spei fundamentum, seu motivum, quod omnino deest in sententia hic rejecta eorum, qui negant Deum velle omnium saltem fidelium salutem, et quidem sincere, et Christum pro his omnibus mortuum esse, ut patet.

psit; ideo enim vult Apostolus pro omnibus hominibus orari a fidelibus, quia Deus vult omnes homines salvos fieri; sicut ergo pro omnibus prorsus hominibus, nemine excepto, nobis orandum esse asseruit v. 1, ut patet ex praxi ecclesiæ Apostolorum sic intelligentis, et fatetur ipse Estius (1), ita et in v. 4. affirmat Deum velle omnes prorsus homines, nemine excepto, salvos fieri.

b) Id ipsum evincitur ex rationibus, quas adducit Apostolus vv. 5 et 6 ad probandum Deum velle omnium hominum salutem. Nimirum, quia unus est Deus omnium, et quia Jesus Christus omnium hominum mediator est, et hic mediator noster dedit semetipsum redemptionem pro omnibus; atqui Deus est omnium hominum, nemine excepto, creator; Jesus Christus est omnium hominum, nemine excepto, mediator; pro omnibus hominibus redimendis, nemine excepto, semetipsum obtulit hic mediator Dei et hominum; ergo Deus vult omnes homines, nemine excepto, salvare.

c) Idem evincitur ex generali Scripturas interpretandi regula a S. Augustino tradita, juxta quam sensu proprio et secundum totam latitudinem suam Scripturæ verba intelligenda sunt, nisi alia Scripturæ loca, aut evidens aliqua ratio vel potius traditio aliter exposcant; atqui tantum abest ut in casu nostro vel Scripturæ vel ratio vel traditio exigant, ut voces universalissimæ Apostoli omnes et omnibus restringantur ac coarctentur sive ad paucos, sive ad plurimos, ac voluntas Dei, de qua loquitur Apostolus, metaphorice accipiatur, ut contrarium potius exposcant, sicuti patet tum ex dictis tum ex dicendis, et propositum ipsum Apostoli, scilicet inducendi fideles ad orandum pro omnibus, necessario supponit; ergo (2)... Sane apost. Petrus (Ep. II, cap. III, 9), ad

(1) In hunc locum: *« Neque sensus est, inquit, orandum esse pro omni genere hominum, ut quidam intelligunt, quia non tantum ad genera hominum respicit intentio Ecclesiæ pro omnibus orantis, sed etiam ad singulos; cupit enim unumquemque salvum fieri, et non tantum ex singulis hominum generibus aliquos. »*

(2) Dignus est qui legatur Bernardinus a Piconio, ex quo probationes nostras desumpsimus in *Triplici expositione* ad hunc locum, ubi clare et mirifice totam hanc Apostoli sententiam evolvit. Sic inter cetera ex sermonis contextu mentem Apostoli et sententiam evolvit: *« Attendo, ait, ad Apostoli scopum et sermonis contextum. Primo, asseruit pro omnibus orandum esse. Hæc propositio universalis est, et nullam prorsus suscipit exceptionem; nec enim nobis fas est quemquam ab orationibus nostris excludere; hoc fatetur etiam Estius. Secundo, ut hanc propositionem universalem probet Apostolus, seu, ut nos ad illum in praxi redigendam excitet, id est, ut nos excitet ad orandum pro omnibus, affirmat talem orationem bonam esse, et Deo gratam. Tertio, hoc ipsum, scilicet orari pro omnibus, pulchrum et gratum esse Deo, probat ex eo quod Deus Salvator noster vult omnes homines salvos fieri, et propterea vult ut ad veritatis cognitionem veniant. Affirmans autem Apostolus, quod Deus vult omnes homines fieri salvos, nobis concludendum reliquit, quod cum Deum oramus pro omnium hominum salute, divinæ tunc conformamur voluntati; quod Deo gratum et acceptum est. His omnibus serio et sincere attentis, sic ratio-*

omnem excludendam exceptionem ab hac sincera Dei voluntate salvandi omnes, ait: *Nolens aliquos perire, sed omnes ad penitentiam reverti.*

2. Hæc eadem veritas probatur ex constanti ecclesie universæ traditione, cujus testes sunt patres, concilia ac ipsa ecclesie praxis. Jam vero patres græcos sibi esse contrarios ultro fatetur Jansenius; hinc supervacaneum ducimus eos commemorare. Quoad latinos, S. Augustinus, S. Prosper, auctor celebratissimi operis *De vocatione gentium*, qui creditur ipse S. Prosper aut, si cui magis placet, S. Leo M. consonant patribus græcis. Nam S. Augustinus, *lib. De spiritu et littera*, cap. XXXIII, hæc habet: *Vult autem Deus omnes homines salvos fieri, et in cognitionem veritatis venire; non sic tamen, ut eis adimat liberum arbitrium, quo vel bene vel male utentes, justissime judicentur.* Ex quibus verbis hoc invictissimum exurgit argumentum: Deus ex S. Augustino sincere vult salvos fieri illos homines, quos judicaturus est; atqui Deus omnes prorsus homines, nullo excepto, judicaturus est; ergo Deus ex S. Augustino sincere vult omnes et singulos homines, nemine excepto, salvos fieri, et Apostoli verba, ad quæ manifeste alludit S. Doctor, debent accipi et intelligi absque ulla arctatione et exceptione. Vim argumenti sensit Jansenius; propterea ad ipsum eludendum asserit citata verba non doctrinam Augustini, sed objectionem pelagianam continere; sed frustra, ut patet ex toto contextu, et ex verbis, quibus S. Doctor orsus est caput immediate subsequens: *Hæc disputatio, si questioni illi solvendæ (quare nempe non omnes salvantur, si tamen Deus vult omnes salvos fieri) sufficit, sufficiat.* Certe S. Doctor de doctrina hæretica non

cinor: si accurate loquitur Apostolus, sique recte probat (quod in dubium revocare nefas) tam late et universaliter sumit in v. 4 omnes homines, quam in v. 1 late et universaliter sumpsit pro omnibus hominibus. Ideo enim vult Apostolus pro omnibus hominibus orari a fidelibus, quia Deus vult omnes homines salvos fieri. Sicut ergo pro omnibus prorsus hominibus, nemine excepto, nobis orandum esse asseruit v. 1, ita et in v. 4 asserit Deum velle omnes prorsus homines, nemine excepto, salvos fieri. Deinde, rejectis tribus contrariis interpretationibus, concludit: Cum omnes supradictæ interpretationes (nisi nostra vera supponatur) sint a D. Pauli mente alienæ, illiusque infringant argumentum, quod a simplici et litterali verborum sensu totam vim suam habet, concludo simpliciter et ad litteram credendum esse D. Paulo, gentium Apostolo, veritatisque doctore, formaliter et expresse dicenti: *Deus vult omnes homines salvos fieri*; credendum et D. Petro Apostolorum Principi, Ecclesie fundamento et veritatis columnæ confirmanti Paulum et quasi explicanti. *Deus vult omnes homines salvos fieri*; ait Paulus: *Nolens aliquos perire, sed omnes ad penitentiam reverti*, ait D. Petrus, II. epist. cap. III, 9. Ecce veritatem eandem propositionibus æque universalibus, tum affirmativis tum negativis, a duobus præcipuis Apostolis formaliter expressam, et multis a D. Paulo rationibus probatam v. 3, 6. Agnoscamus itaque veritatem, etc. Deinde ostendit hanc voluntatem non signi tantum esse, sed beneplaciti, et in Deo, qua scilicet Deus vere, sincere et serio vult et cupit omnium salutem, imo et ex parte sua efficaciter, etsi non absolute, sed conditionate, si ipsi velint ope gratiæ cooperari.

dixisset: *Si sufficit quæstioni solvendæ, sufficiat.*

Patet insuper ex S. Prospero fidelissimo S. Augustini interprete, qui in responsione ad secundam objectionem Vincentianam, germanam S. Augustini mentem circa præsentem controversiam breviter et accurate exponit, dicens: *Remota hac discretionem quam divina scientia intra secretum justitiæ suæ continet, sincerissime credendum ac profitendum est Deum velle, ut omnes homines salvi fiant. Siquidem Apostolus, cujus ista sententia est, sollicitissime præcipit, quod in omnibus Ecclesiis piissime custoditur, ut Deo pro omnibus hominibus supplicetur: ex quibus quod multi pereunt, pereuntium est meritum; quod multi salvantur, salvantis est donum.* Ergo S. Prosper 1. agnoscit in Deo sinceram voluntatem salvandi omnes homines; 2. hanc voluntatem deducit ex præcepto Apostoli orandi pro omnibus, et ex praxi ecclesie pro omnibus orantis, et hanc divinam voluntatem sincerissima fide credendam et profitendam affirmat, quin latens Dei consilium quoad gratuitam aliquorum prædestinationem aliquid detrimenti capiat: 3. ex duabus his veritatibus duo eruit corollaria, primum: *quod multi pereunt, pereuntium esse meritum*, quia Deus, quantum ex parte sua est, sincere voluit eos salvari, et illis media ad salutem consequendam idonea contulit; alterum vero: *quod multi salvantur, salvantis esse donum*, quia Deus gratuito discrevit et prædestinavit omnes, qui salvantur, ita ut nulli salvarentur, si nullos Deus misericorditer prædestinasset.

His addimus citatum auctorem librorum *De vocatione gentium*, qui lib. I, cap. XII, probat ex sensu et praxi ecclesie hæc Apostoli verba: *Deus vult omnes homines salvos fieri*, intelligenda esse de omnibus omnino hominibus, et lib. II, cap. XXX, sic loquitur: *Tribus saluberrimis et veracissimis definitionibus sinus innixi, quarum una proficitur æternum et proprium divinæ esse bonitatis, ut omnes homines salvos fieri velit.*

Patres concilii Carisiaci contra Goteschalum monachum prædestinationum, capitulo III, pronunciant: *Deus omnipotens omnes homines sine exceptione vult salvos fieri, licet non omnes salventur* (1). Quod attinet ad alia patrum et theologorum testimonia, quæ nos hic brevitate gratia prætermittimus, præsertim vero Magistri Sententiarum, S. Thomæ, Scoti, S. Bonaventuræ aliorumque, asserentium apertissime Deum, quantum ex se est, velle omnes homines, nemine excepto, salvos fieri, dummodo et ipsi velint, per voluntatem nempe a Dei gratia præventam; consultatur Tournely (2).

Alteram conclusionis partem, quæ est de morte Christi pro omnibus, quæque magis ac magis primam confirmat, invictissime ostendimus ex Apostolo, qui (Rom. V, 18) scribit: *Sicut per unius delictum in omnes homines (reatus peccati pertransiit) in condemnationem, sic et per unius justitiam in omnes homines (redemptio pertransiit, quantum est ex parte Christi)*

(1) Apud Labbeum, tom. vii, col. 57, cum observ. Philippi Labbei.

(2) De Deo, quæst. xvii, art. 10, concl. 3.

in justificationem vitæ; et clarius (II Cor. V, 14): *Si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt.* Unde sic ratiocinamur: Ex Apostolo pro iis omnibus mortuus est Christus, qui mortui sunt in Adam; atqui omnes homines (B. V. MARIA ex singulari privilegio excepta) et singuli in Adam mortui sunt; ergo pro omnibus et singulis mortuus est Christus.

Quod confirmatur tum ex aliis S. Scripturæ locis, ex. gr. I Joan. II, 2: *Ipse est propitiatio pro peccatis nostris* (id est omnium fidelium); non pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi, et alibi passim; tum ex patribus. Sic S. Leo M. Serm. I de nativ. cap. I: *Sicut nullum a reatu liberum reperit, ita liberandis omnibus venit* (1). S. Ambrosius, Serm. VIII in Psalm. CXIII, num. 57: *Sol ille justitiæ, inquit, omnibus ortus est, omnibus venit, omnibus passus est, et omnibus resurrexit... Si quis autem non credit in Christum, generali beneficio ipse se fraudat; ut si quis clausis fenestris radios solis excludat, non ideo sol non ortus est omnibus, quia calore ejus se fraudavit* (2). S. Augustinus: *Enarr. in Psalm. XCV, num. 15. Judicabit, inquit, orbem terrarum in æquitate non partem, quia non partem emit; totum judicare debet, quia pro toto pretium dedit; et alibi passim, præsertim Contra Julianum, lib. XI, cap. IV, ubi, ut ostendat omnes contraxisse peccatum originale, morte Christi pro omnibus utitur tanquam medio demonstrationis, dicens: Unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt. Vide quia consequens esse voluit* (Apostolus), ut intelligantur omnes mortui, si pro omnibus mortuus est. Quia ergo non in corpore, restat ut in peccato esse mortuos omnes, si pro omnibus Christus mortuus, nemo negat, nemo dubitet, qui se non negat aut dubitat esse christianum. Nisi ergo certum exploratumque fuisset tunc temporis apud omnes, Christum reipsa pro omnibus, nemine excepto, mortuum esse, nullius roboris fuisset argumentum S. Augustini ad adstruendam in omnes et singulos, nemine excepto, peccati originalis propagationem. Neque aliter sentit ejus discipulus S. Prosper, qui in Responsione ad IX Capit. Gallorum ait: *Cum rectissime dicatur Salvator pro totius mundi redemptione crucifixus, propter veram humanæ naturæ susceptionem, et propter communem in primo homine omnium perditionem; potest tamen dici pro his tantum crucifixus, quibus mors ipsius profuit... dedit pro mundo sanguinem suum, et mundus redimi noluit.* Ergo ex S. Doctore Christus pro omnibus crucifixus est, et omnes, nemine excepto, quantum est ex seipso, salvavit, licet de facto non salventur, nisi qui sibi per bona opera, gratia præveniente facta, applicant communem istum redemptionis fructum. Quod consentaneum est doctrinæ concilii Tridentini, dicentis sess. VI, cap. III: *Verum, etsi ille (Christus) pro omnibus mortuus est, non omnes tamen mortis ejus beneficium recipiunt, sed ii dumtaxat, quibus meritum passionis ejus*

communicatur. Certe, si qui sunt, pro quorum salute Christus non est mortuus, sunt ii, quibus meritum passionis ejus non communicatur; atqui ex Tridentino etiam pro istis mortuus est Christus; ergo, quum Tridentinum ait Christum pro omnibus mortuum esse, manifeste intelligit omnes omnino, nemine prorsus excepto.

DIFFICULTATES.

Adversus voluntatem Dei salvandi omnes.

I. Obj. 1. Si ex Scriptura constaret Deum velle omnium omnino salutem, ideo esset, quia interdum legitur Deum velle omnes salvos fieri; atqui 2. hæc ratio nulla est, quia vox omnis non omnes reipsea significat, sed multos, ut Gen. VI, 12: *Omnis caro corruperat viam suam*; et alibi passim. 3. Ex eo omne dubium prorsus tollitur, quod Scriptura ipsa aperte contrarium supponat, cum antecederet ad omne meritum dicatur (Malach. I, 2, 3): *Jacob dilexi, Esau autem odio habui*, et (Exod. X, 27): *Induravit Dominus cor Pharaonis*; ergo.

Resp. ad 1. *Dist. maj.* Ideo etiam esset, C. ideo tantum esset N. Nam id evicimus præsertim ex antithesi inter Christum et Adam, quam Apostolus instituit, nec non ex eo quod S. Petrus aperte tradat quo sensu velit Deus omnes salvos fieri, quia scilicet non vult aliquos perire, sed omnes ad penitentiam reverti; ac demum quia sic ecclesie patres, imo et ecclesia ipsa citata a nobis testimonia interpretantur juxta genuinam ipsorum vim.

Ad 2. *Neg.* Ad prob. D. Aliquando, C. semper ac præcise in casu nostro N.

Ad 3. *Neg.* Ad 1. autem prob. D. Deus Esau odio habuit, comparate ad majorem dilectionem suam erga Jacob, et quidem in ordine ad bona temporalia, C. absolute et in ordine ad æternam salutem N. (1). Quod si Apostolus (Rom. IX, 13) Malachiæ verba refert ad ostendendam gratuitam Dei vocationem ad fidem, refert tantum ut typum, quemadmodum patet ex contextu (2).

Ad 2. prob. D. Induravit negative, speciales gratias non concedendo, vel indirecte, C. positive et directe N. Induravit enim, ut inquit S. Augustinus, *non cor illorum (ægyptiorum) malum faciendo, sed populo suo benefaciendo cor illorum sponte malum convertit ad odium* (3).

I. Inst. S. Augustinus Apostoli testimonium: *Qui vult omnes homines salvos fieri, cum arctatione et limitatione interpretatur, et quidem triplici ratione: 1. in lib. De prædestinatione Sanctorum, cap. VIII, ubi ait Deum velle omnes homines salvos fieri, quatenus vult omnes salvari, qui reipsa salvantur, id est omnes electos; 2. in Enchirid. cap. CV, ubi tradit illud*

(1) Cfr. Corn. a Lapide ad hunc locum num. 54 et seqq. et ex ipso Tirinus.

(2) Cfr. Bernard a Piconio in Tripl. expos. ad hunc locum.

(3) Enarr. in Psalm. civ, num. 17; vide Dissert. crit. in S. Thom. P. De Rubis Ord. Præd. Diss. vi, cap. 7.

(1) Edit. Ballerin. sermon. xxi.

(2) Dignus est, ut integer hic textus legatur.